

BILAG I TIL NHRI-PARALLELRAPPORT

ANBEFALINGER OM FORHOLD I GRØNLAND INDSENDT AF GRØNLANDS RÅD FOR MENNESKERETTIGHEDER OG INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER

Cirka hvert 5. år skal verdens lande "til eksamen i menneskerettighederne" til FN's såkaldte Universelle Periodiske Bedømmelse (UPR).

Ved UPR gennemgår FN's Menneskerettighedsråd forholdene for hver af FN's medlemsstater i et møde for hvert land (UPR-eksaminationen).

UPR-eksaminationen er ikke ligesom FN's traktatkomitéer knyttet op på en bestemt menneskerettighedskonvention. UPR-eksaminationen handler derfor om alle menneskerettighederne i en medlemsstat, som er tiltrådt af medlemsstaten, samt frivillige løfter og tilsagn.

Formålet med UPR-processen er at forbedre menneskerettighederne i praksis. Det er det første bedømmelsessystem, som alle FN's medlemsstater skal igennem. De første UPR-eksaminationer fandt sted i 2008.

Forud for UPR-eksaminationen har Grønlands Råd for Menneskerettigheder og Institut for Menneskerettigheder udarbejdet anbefalinger til FN's Menneskerettighedsråd. Her beskriver rådet og instituttet de udfordringer og problemer med menneskerettighederne i Grønland, som rådet og instituttet finder vigtigst og anbefaler, hvordan forholdene kan forbedres.

På baggrund af UPR-eksaminationen udarbejder FN's Menneskerettighedsråd en række anbefalinger til, hvordan forholdene i Danmark og Grønland kan blive bedre.

DEN UNIVERSELLE PERIODISKE BEDØMMELSE AF DANMARK 2021

Bilag I ledsager Institut for Menneskerettigheders (instituttets) parallelrapport i forbindelse med Den Universelle Periodiske Bedømmelse (UPR – Universal Periodic Review) af Danmark, 38. samling, april/maj 2021.

Grønland er et selvstyrende område inden for Kongeriget Danmark. Instituttet er den nationale menneskerettighedsinstitution (NHRI) for Grønland og arbejder tæt sammen med Grønlands Råd for Menneskerettigheder (rådet) om at fremme og beskytte menneskerettighederne samt overvåge menneskerettighedsudfordringer i Grønland. Rådet er et politisk uafhængigt råd, som er nedsat ved lov med henvisning til FN's Paris-principper.

Information og anbefalinger i denne rapport er udarbejdet i et samarbejde mellem instituttet og rådet.

BAGGRUND OG RAMMER

Grønland har i tråd med anbefaling 120.3 og 120.4 ratificeret den valgfrie protokol til FN's Børnekonvention vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi.¹

Der foreligger stadig territoriale forbehold over for den valgfrie protokol til FN's Handicapkonvention og den valgfrie protokol til FN's Børnekonvention.

ANBEFALINGER:

- At Grønland, i dialog med Danmark, overvejer at fjerne det territoriale forbehold for Grønland i forhold til den valgfrie protokol til Handicapkonventionen fra 13. december 2006.
- At Grønland, i dialog med Danmark, overvejer at fjerne de territoriale forbehold for Grønland i forhold til den valgfrie protokol til Børnekonventionen vedrørende en procedure for henvendelser fra 19. december 2011.

LIGESTILLING OG IKKE-DISKRIMINATION

1. Generel beskyttelse mod diskrimination

Lovgivningen om ligebehandling i Grønland forbyder forskelsbehandling på grund af køn via den grønlandske ligestillingslov,² som hovedsageligt beskytter mod diskrimination på arbejdsmarkedet. Grønland har etableret et Ligestillingsråd i henhold til denne lov. Ligestillingsrådets mandat er imidlertid begrænset til kønsligestilling, og rådet "har ikke pligt til at arbejde efter anmodning fra borgerne, men kan vælge hvorvidt det er en problemstilling, der kræver dets opmærksomhed eller ej".³ Borgere i Grønland, som føler sig udsat for diskrimination, kan ikke klage til en uafhængig klageinstans, men er nødsaget til at bringe sagen for en domstol. Hvis en klage angår diskriminerende behandling ved en offentlig myndighed, kan borgere klage til Ombudsmanden for Inatsisartut (Grønlands parlament).

ANBEFALING:

- Fremsætte lovforslag om en generel beskyttelse mod diskrimination på alle anerkendte områder, herunder køn, race eller etnisk oprindelse, handicap, alder, seksuel orientering og religion, både inden for og uden for arbejdsmarkedet, og at forslaget omfatter etablering af et uafhængigt klagenævn.

2. Vold generelt og vold mod børn og kvinder⁴

Voldsniveauet i Grønland er væsentligt højere end i Danmark og på Færøerne, da 17 ud af 1.000 borgere blev udsat for vold i 2019.⁵ Grønlands Politi angiver dog ikke disse tal fordelt på køn. Ifølge en anden undersøgelse, udgør kvinder i alderen 25-34 år den største andel af voksne, som udsættes for vold.⁶

Undersøgelser viser, at vold mod børn i hjemmet og seksuelle overgreb i barndommen er et væsentligt problem. Ifølge disse undersøgelser har 28% af den yngste gruppe af børn været udsat for vold i hjemmet, og 24% af de 15-29-årige er blevet tvunget eller forsøgt tvunget til seksuel aktivitet, før de fyldte 18 år.^{7,8}

Grønlandske børns kendskab til deres rettigheder er desuden faldet i de seneste år: I 2014 kendte 38% af børnene meget eller noget til deres rettigheder. I 2019 var tallet nede på 16%.⁹

ANBEFALINGER:

- Styrke initiativerne mod vold og konsekvenserne af vold samt koordiner initiativerne med initiativer mod stofmisbrug.
- Sørge for dataindsamling og -analyse vedrørende vold i nære relationer begået mod børn og kvinder, herunder personer med handicap.
- Styrke undervisningen i børns rettigheder i folkeskolen og for professionsuddannede, som arbejder med børn, herunder med fokus på retten til beskyttelse mod alle former for vold.

RETSPLEJE OG RETSSIKKERHED

3. Adgang til retsvæsnet

Problemstillinger vedrørende retsvæsnet og frihedsberøvelse i Grønland falder på nuværende tidspunkt under den danske regerings ansvar.

Kriminalforsorgen i Grønland, som er en del af Kriminalforsorgen i Danmark, har i de seneste år haft vanskeligt ved at rekruttere og fastholde anstaltsbetjente. Nuværende betjente udviser endvidere høje niveauer af psykiske belastningsreaktioner, såsom PTSD-symptomer.¹⁰ Der er imidlertid kun begrænset med systematisk indsamlet data om forholdene for de frihedsberøvede i anstalterne.¹¹

En af konsekvenserne af den lave kapacitet i Kriminalforsorgen er, at nogle lovovertrædere står på venteliste for at komme til at afsone deres dom, og ventetiderne er i gennemsnit et år. Dette er problematisk både for ofre og for lovovertrædere.¹²

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid hos politiet og hos domstolene er væsentligt højere end i Danmark. For eksempel var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2018 for kriminalager i Grønland 419 dage, mens det tilsvarende tal i Danmark var 136 dage.¹³

Retssystemet i Grønland er særligt, idet dommere i kredsretterne og beskikkede forsvarere ikke nødvendigvis har en juridisk uddannelse. For at blive kredsdommer eller beskikket forsvarer skal man dog have gennemført en uddannelse bestående af en kombination af kurser, eksaminer, praktik osv. (kredsdommere omtrent 2 år og 3 måneder, beskikkede forsvarere omtrent 12 måneder).¹⁴

ANBEFALINGER TIL DANMARK, SOM DANMARK BØR OVERVEJE I DIALOG MED GRØNLAND:

- Styrke den systematiske indsamling og præsentation af disaggregerede og opdaterede data om områder under Kriminalforsorgen, herunder udgivelse af en årsrapport med statistik over frihedsberøvelse af personer med information om brugen af isolationsfængsling, magtanvendelse over for personer under frihedsberøvelse, antallet af voldelige overfald, osv.
- Fortsætte med at styrke kapaciteten i Kriminalforsorgen, herunder rekrutteringen og fastholdelsen af anstaltsbetjente.
- Reducere de gennemsnitlige sagsbehandlingstider hos politiet og domstolene, særligt for sager, der involverer børn, såsom forældremyndighedssager, sager om forældrekontakt, osv.
- Drøfte den grundlæggende strukturelle ubalance i det grønlandske retssystem, hvor stillinger såsom kredsdommer og beskikket forsvarer hovedsageligt udfyldes af personer uden en professionel juridisk baggrund.

ØKONOMISKE, SOCIALE OG KULTURELLE RETTIGHEDER

4. Boliger

Der er alvorlig mangel på tilgængelige boliger i de store byer, og der er lange ventetider på almene boliger.¹⁵ Dette påvirker især borgere, som ikke har en høj nok indkomst til at finde en passende bolig på det private marked.

Derudover er antallet af tvangsudsættelser højt i Grønland. Det er især foruroligende, at antallet af tvangsudsatte familier er steget i det seneste år.¹⁶¹⁷

ANBEFALING:

- Gennemføre en samlet, national handlingsplan om hjemløse, genhusede og boligløse med henblik på at sikre, at denne udsatte gruppe borgere og familier modtager støtte, der sikrer muligheden for at forbedre deres sociale og økonomiske situation og hjælp til at finde en passende bolig, herunder personer med handicap og ældre.

UDVIKLING, MILJØ, OG ERHVERVSLIV OG MENNESKERETTIGHEDER

5. Naturressourcer

Retten til at tage beslutninger om anvendelsen af naturressourcer i Grønland tilhører Naalakkersuisut, Grønlands regering. Det bør være et krav, at alle berørte borgere og lokalsamfund høres, inden der tildes koncession. Der mangler imidlertid gennemsigtighed om, hvorvidt høringer altid er rettidige og tilstrækkeligt inkluderende i praksis.¹⁸

ANBEFALINGER:

- Sørge for, at lokalbefolkningen høres i beslutningsprocesser, herunder ved at følge processerne for **frit, forudgående og informeret samtykke** (Free, Prior and Informed Consent, FPIC), i forbindelse med tildelingen af minedrifts- og turismekoncessioner for landområder og fiskeområder, navnlig ved at gøre det til en betingelse for koncessionen.
- Overveje, i konsultation med den danske regering, at lade Århuskonventionen - FN's Konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet - træde i kraft for Grønland.

SPECIFIKKE PERSONER OG GRUPPERS RETTIGHEDER

6. Personer med handicap

Indsamlingen af data vedrørende levevilkår for personer med handicap i Grønland er hovedsageligt baseret på administrative data fra registre, som primært er indsamlet af kommunerne. Disse oplysninger indsamles imidlertid ikke konsekvent, og metoderne er forskellige fra kommune til kommune, hvilket gør det meget vanskeligt at sammenligne data.¹⁹ Der er endvidere en mangel på systematisk indsamlet information om afgørende aspekter af hverdagen for personer med handicap, herunder oplysninger om uddannelse, beskæftigelse, politisk deltagelse, osv.

ANBEFALINGER:

- Sørge for indsamling og vedligeholdelse af data og statistik om udviklingen i levevilkårene for personer med handicap, herunder data og statistik på væsentlige samfundsområder såsom uddannelse, beskæftigelse og sundhed. Så vidt muligt opdelt på køn, alder, geografisk placering, osv.
- Sørge for, at lærere er uddannet i at inkludere elever med forskellige former for handicap, bl.a. ved hjælp af relevant undervisningsmateriale, så alle lærere, herunder i folkeskolen, opnår de nødvendige færdigheder til at undervise elever med forskellige former for handicap.

7. Grønlændere i Danmark

Med dansk statsborgerskab har grønlandere i Danmark de samme rettigheder som danske statsborgere. Antallet af grønlandere, der bor i Danmark, udgør omtrent 16.474 personer.²⁰ Grønlændere i Danmark udsættes imidlertid for fordomme. Undersøgelser viser, at de føler sig diskrimineret eller stigmatiserede i deres møde med de offentlige myndigheder, sundhedssystemet, arbejdsgivere og uddannelsessystemet.²¹

ANBEFALINGER:

- Støtte en stærkere organisering og derved også repræsentation af grønlandere, der bor i Danmark.
- Sikre grønlandere i Danmark deres rettigheder i henhold til ILO-konvention nr. 169 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater.
- Sørge for, at myndighederne sikrer ligebehandling af grønlandere i Danmark i deres praksis og procedurer.

SLUTNOTER

- 1 Report of the Working Group on the Universal Periodic Review, Denmark, (A/HRC/32/10/Add.1), tilgængelig på: <https://undocs.org/A/HRC/32/10/Add.1>
- 2 Inatsisartutlov nr. 3 af 29. november 2013 om ligestilling af mænd og kvinder, tilgængelig på: <http://lovgivning.gl/lov?rid={F8FD7F3C-9967-48DA-BCF0-F3A5FFA8E977}>
- 3 Forslag til Inatsisartutlov om ligestilling af mænd og kvinder, bemærkninger til § 27(1), tilgængelig på: <http://lovgivning.gl/lov?rid=%7bF8FD7F3C-9967-48DA-BCF0-F3A5FFA8E977%7d>
- 4 Har relation til implementeringen af anbefaling 120.118, 120.111 (støttet), Report of the Working Group on the Universal Periodic Review, Denmark, (A/HRC/32/10/Add.1), tilgængelig på: <https://undocs.org/A/HRC/32/10/Add.1>
- 5 Grønlands Politi, Årsstatistik 2019, s. 11, tilgængelig på: <https://politi.gl/statistik-og-udgivelser/aarsstatistik>
- 6 Vold og seksuelle overgreb i Grønland. Et notat baseret på befolkningsundersøgelserne i Grønland 2005-10, s. 2, tilgængelig på: https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2019/vold_og_seksuelle_overgreb_i_groenland
- 7 Statens Institut for Folkesundhed, Danmark, "Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2018. Levevilkår, livsstil og helbred", 2018, s. 17-18, tilgængelig på: https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2019/befolkningsundersoegelsen_i_groenland
- 8 For yderligere oplysninger se: Institut for Menneskerettigheder, "Parallel report CEDAW (2020) 9th examination of Denmark", 2020, tilgængelig på engelsk på: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/ISBN_CEDAW%20parallelrapport%20FINAL%20VERSION%20INCL%20495234_327350_0.pdf
og: Institut for Menneskerettigheder, "Parallel report CESCR (2019) 6th examination of Denmark", 2019, tilgængelig på engelsk på: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/~%2019_02922-3%20parallel_report_cescrpdfUA%20446876_1_1.pdf
- 9 NAKUUSA, UNICEF Danmark og Institut for Menneskerettigheder, "Kendskabet til rettigheder blandt grønlandske børn falder", 2019, tilgængelig på: <https://menneskeret.dk/nyheder/kendskabet-rettigheder-blandt-groenlandske-boern-falder>
- 10 VIVE – Viden til Velfærd, "Psykkiske belastningsreaktioner hos polititjenestemænd og fængselsbetjente", 2020, tilgængelig på: <https://www.vive.dk/media/pure/15241/4549562>
- 11 For yderligere oplysninger se: Institut for Menneskerettigheder: "Report prior to adoption of list of issues – Denmark January 2018 – the UN Committee Against Torture", 2018, tilgængelig på Engelsk på: <https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/monitorering/CAT%20-%20REPORT%20PRIOR%20TO%20ADOPTION%20OF%20LIST%20OF%20ISSUES%20-%20-DENMARK.pdf>
- 12 KNR, "Seksuelle forbrydere går frit og venter på afsoning", 4. september 2020, tilgængelig på: <https://knr.gl/da/nyheder/seksuelle-forbrydere-g%C3%A5r-frit-og-venter-p%C3%A5-afsoning>

- 13 Justitsministeriet, Danmark, "Grønlandsudvalget 2019-20 GRU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 23", 27. februar 2020, s. 2, tilgængelig på: <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/GRU/spm/23/svar/1614213/index.htm>
- 14 Bekendtgørelse nr. 225 af 7. marts 2019 for Grønland om uddannelse af kredsdommere, tilgængelig på: <https://www.lovtidende.dk/documents?dt=10&dt=20&dt=30&dt=90&dt=120&dt=270&dt=60&dt=100&dt=80&dt=110&dt=130&dt=1510&yl=2019&yh=2019&dnr=225>, og bekendtgørelse nr. 1170 af 20. september 2016 for Grønland om forsvareruddannelsen og efteruddannelse af forsvarere i Grønland, tilgængelig på: <https://www.lovtidende.dk/documents?titl=Bekendtg%C3%B8relse%20om%20forsvareruddannelsen%20og%20efteruddannelse%20af%20forsvarere%20i%20Gr%C3%B8nland>. Se også Nunatta Illersuisuunera – Grønlands Landsforsvarer, som er en advokat, der hjælper beskikkede forsvarere: <http://illersuisuuneq.gl/da/landsforsvareren/vil-du-vaere-forsvarer/grunduddannelse/>
- 15 Den grønlandske Skatte og Velfærdskommissionen, "Vores velstand og velfærd kræver handling nu - Skatte og Velfærdskommissionens betænkning", marts 2011, s. 142, tilgængelig på: <https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Finans/DK/Betaenkning/Skatte%20og%20Velf%C3%A6rdskommissionens%20bet%C3%A6nkning%20Marts%202011.pdf>
- 16 Departementet for Finanser og Skatter, Grønland, "Redegørelse om gæld og gældsafvikling", februar 2017, s. 9 og s. 21, tilgængelig på: <https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Finans/DK/Gaelds%20og%20investeringsstrategi/Gaeldsredegørelse%20efter%20godkendelse%20til%20Inatsisartut%20final%20dk.pdf>
- 17 For yderligere oplysninger se: Institut for Menneskerettigheder, "Parallel report CESCR (2019) 6th examination of Denmark", 2019, tilgængelig på engelsk på: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/~%2019_02922-3%20parallel_report_cesrcrpdfUA%20446876_1_1.pdf
- 18 For yderligere oplysninger se: Institut for Menneskerettigheder og Grønlands Råd for Menneskerettigheder: "Menneskerettigheder i Grønland – Status 2016, Kapitel 6 Naturressourcer", 2016, tilgængelig på: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/status/2015-16/groenland/menneskerettigheder_i_groenland_-_status_2016.pdf
- 19 Grønlands regering (Naalakkersuisut), 2016, "Naalakkersuisuts redegørelse om status på handicapområdet", UPA FM 2016, s. 44, tilgængelig på: <https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Familie/DK/Naalakkersuisuts%20redeg%C3%B8relse%20om%20status%20p%C3%A5%20handicapomr%C3%A5det%20DA-1.docx>
- 20 Grønlands Statistik (Naatsorsueqqissaartarfik), "Grønlændere i Danmark", 2020, tilgængelig på: <http://www.stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&version=202001&sc=GD&subthemecode=O1&colcode=O>
- 21 SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd (nu VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd), "Grønlændere i Danmark", 2015, tilgængelig på: <https://www.vive.dk/media/pure/5566/278073> og: Institut for Menneskerettigheder, "Ligebehandling af grønlandere i Danmark", 2015, tilgængelig på: <https://menneskeret.dk/udgivelser/ligebehandling-groenlaendere-danmark>